

IMIĘ I NAZWISKO:

Zadanie 2.

Jerzy Bralczyk, *Między słowami: Ogarniacz*

„Nikt nie ogarnie nieogarnionego” – mówił wymyślony przez paru żartownisiów aforysta i miał bezwzględnie rację. Dziś skarżymy się na brak możliwości *ogarnięcia* dość często, rzadziej chwalamy się, że coś *ogarnęliśmy*. Mamy usprawiedliwienie: za dużo tego wszystkiego. *Nie ogarniamy*. Kot w znanym dowcipie *nie ogarnia* pustyni jako kuwety i my też się tak czasem czujemy. Może gdybyśmy wpadli na to, że to jednak nie kuweta, łatwiej byłoby nam albo to ogarnąć, albo pogodzić się z nieogarnianiem.

Konkretne *ogarnianie*, czyli pewnego rodzaju chwytywanie, kiedyś w *garść*, bliską językowo *garnięciu*, niezbyt często się pojawia w naszej mowie – ale stał oczywiste, z takich znaczeń konkretnych, biorą się jakże zręczne i naturalne przenośnie. Zresztą i *chwytywanie* podobne jest do rozumienia, *chwytyamy* coś, rozumiejąc to, czasem *chwytyamy* w *lot*, a z *kałki chwytyliwy* to taki, co może nas *chwyć*, czyli w pewnym sensie zdobyć, a czasem wręcz i *zachwyć*.

My *chwytyamy*, ale i jesteśmy *chwytyani*. *Ogarniamy*, ale i bywamy *ogarniani*. *Ogarnia* nas *chwyt* albo nawet *euforia*, ale niestety częściej *przerazenie*, *żal* i *rozpacza*. W każdym razie zazwyczaj coś, nad czym panować nie możemy – to my jesteśmy tym *oparanowani*. Już lepiej samemu *ogarniacz*.

Możemy kogoś *ogarnąć*, czyli otoczyć ramionami (podobnie go *przygarniamy*), ale możemy też coś *ogarnąć myślą*, *parniactwem*, *rozumem*. I tak *ogarniamy* coś, gdy do rozumiemy albo w pewien sposób czujemy, gdy wyczuwamy tego charakter. Wtedy też czujemy się pewnie. Zrozumiały coś, możemy zawołać: *Już ogarniam!* I jest w porządku. Ale gdy, nie rozumiejąc, nie chwytyjąc, nie łapiąc, nie ogarniam, wołamy, czy raczej wzdychamy: *nie ogarniam...*, to także w pewien sposób nam leży. Może przyznanie się do *nierozumienia* byłoby trudniejsze?

Od dawna wiemy o rzeczach *nie do ogarnięcia*, *nieogarnionych*, wzbudzają one w nas respekt i poczucie naszej małości. Ale poczucie niemożliwości ogarnięcia czy to wszechświata, czy boskiej wspaniałości, czy absolutnego piękna – daje nam też świadomość kontaktu ze wspaniałą wzniosłością.

Wśród rzeczy, które *ogarniamy* (lub nie), jest i nasze najbliższe otoczenie, i my sami. Przy czym takie bliskie czy własne *ogarnięcie* ma znów wymiar bardziej konkretny. *Ogarniając* przesięzhen wokół siebie, wprowadzamy w niej pewien porządek, sprządamy na przykład, choć niezbyt dokładnie, pokój. A kiedy słyszymy apel: „Weź się jakoś ogarnij!”, to wiemy, że nasz wygląd niezbyt satysfakcjonuje naszych najbliższych.

I to jakoś ogarniamy.

http://m.wyborcza.pl/wyborcza/1,132749,16776727,Miedzy_slowami_Ogarniac.html [dostęp: 07.10.2015]

Zadanie 2.1. (0–2)

Określ prawdziwość zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

	Zdanie	Prawda	Falsz
1.	W tekście w żartobliwy sposób zaprezentowano temat językoznawczy.		
2.	Tematem tekstu jest nadużywanie słowa <i>ogarnąć</i> .		
3.	Autor zwraca uwagę na wieloznaczność wyrazu <i>ogarnąć</i> .		

Zadanie 2.2. (0–1)

Napisz, do jakiego stylu należy wyrażenie *ogarnąć coś* w znaczeniu przywołanym w akapicie 1.

Zadanie 2.3. (0–2)

Wymień po jednej przykładowej sytuacji komunikacyjnej, w której użycie wyrażenia *ogarnąć coś* będzie: 1. nieostosowne, 2. stosowne. Określ nadawców i adresatów takich wypowiedzi.

1. sytuacja komunikacyjna – odbiorca –
2. sytuacja komunikacyjna – odbiorca –

Zadanie 2.4. (0–2)

We fragmencie *Ogarnia nas zachwył* albo *nawet euforia* podkreślone wyrazy to:

- A. homonimy
- B. polisemy
- C. synonimy
- D. antonimy

Określ, na czym polega różnica znaczeniowa między podanymi wyrazami.

Zadanie 2.5. (0–2)

Wskaż, które z wyrażen mają charakter dosłowny, a które – przenośny.

1.	<i>ogarnąć wzrokiem</i>	dosłowny	przenośny
2.	<i>ogarnąć myślą</i>	dosłowny	przenośny
3.	<i>ogarnąć ramionami</i>	dosłowny	przenośny

Zadanie 2.6. (0–1)

Podmiot liryczny *Pieśni XXV* Jana Kochanowskiego zwraca się do Boga: *Kościół Cię nie ogarnie, wszędy pełno Ciebie*. Sformułuj to zdanie tak, aby zastąpić wyraz *ogarnie*.